INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	College van Burgemeester en Wethouders
ONDERWERP	Stand van zaken Integraal huisvestingsplan onderwijs
DATUM	16 september 2025
BIJLAGE	1. Overzichtskaart basisscholen (GZDGCB2194112/2194125)
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB2194112/2194119

Onderwerp

Stand van zaken Integraal huisvestingsplan onderwijs

Voor de ontwikkeling en kansengelijkheid van onze jongeren is het van groot belang dat zij onderwijs kunnen volgen in gebouwen die bijdragen aan een gezond en toekomstbestendig onderwijsklimaat. In 2023 heeft uw raad het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vastgesteld. Dit vormde een belangrijke mijlpaal voor onze gemeente.

Tegelijkertijd gaat de uitvoering van het IHP gepaard met aanzienlijke financiële uitdagingen. De beschikbare middelen zijn beperkt, waardoor het niet mogelijk is om alle opgaven gelijktijdig aan te pakken. Daarom is bij de vaststelling van het IHP gekozen voor een gefaseerde aanpak, waarbij prioriteit wordt gegeven aan scholen die dit het meest nodig hebben op basis van onderhoudsstatus en leerlingenaantallen.

Uw raad heeft bij de kadernota 2024 bovendien nadrukkelijk gekozen om te reserveren voor toekomstige investeringen, waaronder de uitvoering van het IHP.
Op 2 oktober 2025 vindt een technische sessie plaats waarin wij u nader informeren over de voortgang en actuele ontwikkelingen binnen het IHP. Deze informatienotitie inclusief de bijlage, dient ter voorbereiding op de bijeenkomst en gaat in op de ontwikkelingen sinds de vaststelling van het IHP in 2023.

Toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Culemborg biedt een rijk en gevarieerd onderwijsaanbod, met diverse onderwijsvormen en bijbehorende schoolgebouwen. In de stad bevinden zich twaalf basisscholen en twee middelbare scholen. Samen verzorgen zij onderwijs aan in totaal zo'n 6700 leerlingen. De bijlage geeft een overzicht van de scholen in Culemborg, het aantal leerlingen per locatie en de onderhoudsstaat van de scholen (Bij elke school staat een kleurtje (groen, oranje of rood) wat de onderhoudsstaat aangeeft).

Leerlingenaantallen
Voor de berekening van het toekomstig aantal leerlingen per school maken we gebruik van het model volgens de programma's van eisen voor het opstellen van leerlingenprognoses genoemd in de ledenbrief van de VNG 99-136. De factoren die zijn opgenomen staan ook benoemd in bijlage II van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van onze gemeente en betreffen onder meer bevolking en woningbouw. Jaarlijks volgen we de prognoses en kijken we wat het effect is en welke maatregelen we moeten treffen. Ook kijken we of er aanpassingen nodig zijn op de eerder voorziene keuzes in het IHP.

Schoolgebouwen
Veel schoolgebouwen in Culemborg zijn gebouwd in de jaren ’60 en ’70 en voldoen niet meer aan de eisen van toekomstbestendig onderwijs. De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor voldoende en passende onderwijshuisvesting. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud, de aanpassingen en de exploitatie van de gebouwen. Om inzicht te krijgen in de benodigde investeringen voor vervangende nieuwbouw en renovatie op korte en lange termijn is het IHP opgesteld en door uw raad in september 2023 vastgesteld. Dit plan biedt een doorkijk voor de komende 30 jaar en geeft inzicht in de omvang, kwaliteit, planning en verwachte investeringen met betrekking tot de schoolgebouwen in de gemeente.

Het IHP vormt daarmee een kader dat de komende jaren verder wordt uitgewerkt richting toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Hoewel het plan geen juridische status heeft, hebben zowel de gemeente als de schoolbesturen een gezamenlijke inspanningsverplichting om de in het plan opgenomen afspraken te realiseren.

Gefaseerde uitvoering IHP
Uit het vastgestelde IHP blijkt dat diverse schoolgebouwen in onze gemeente aan vervanging of renovatie toe zijn. Hiervoor zijn de komende jaren financiële investeringen nodig. Daarom wordt het IHP gefaseerd uitgevoerd. Te beginnen met (1) het KWC en daarna met (2) de scholen Blink, De Palster, ‘t Praathuis en tot slot (3) de opgave voor uitbreiding in West

Veranderende omstandigheden heeft gevolgen voor uitvoering IHP

Hoewel het IHP pas twee jaar geleden is vastgesteld, hebben zich inmiddels diverse ontwikkelingen voorgedaan waarop de gemeente weinig tot geen invloed heeft. Deze ontwikkelingen hebben echter wel impact op de keuzes en de uitvoering van het IHP.

Het gaat hierbij om:
- Sterke groei van het aantal leerlingen in West en daling van het aantal leerlingen in Oost;
- Verschuivingen van leerlingen tussen scholen;
- De komst van een Islamitische basisschool.

Zoals bij de vaststelling van het IHP al is aangegeven, is het plan een kader en daarmee een richtinggevend document. We zeggen daarin dat het IHP een ambitiedocument is en dat de scenario’s (fasering) kan veranderen door veranderende omstandigheden. Om binnen dit kader de juiste keuzes te maken, is het van belang om rekening te houden met deze veranderende omstandigheden bij de gefaseerde uitvoering van het plan.

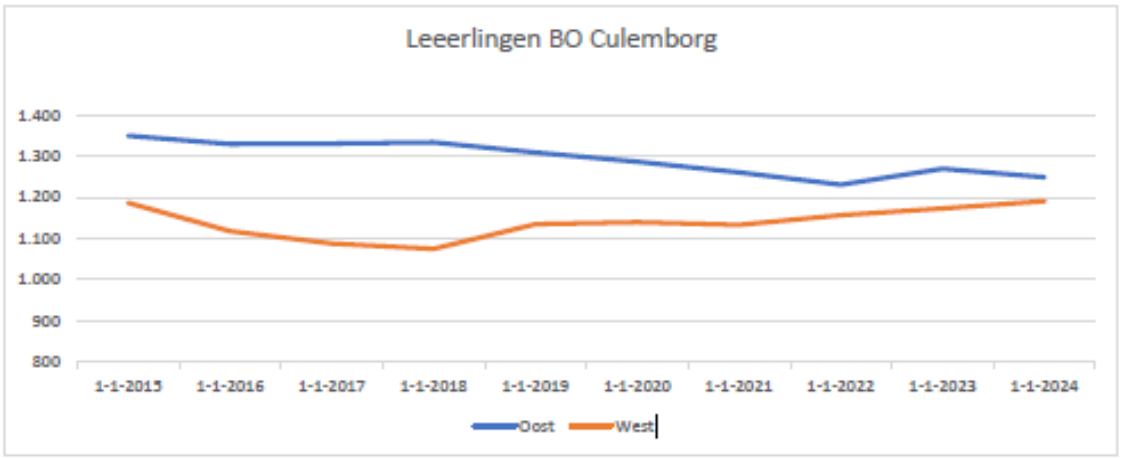
Groei aantal leerlingen in West en verschuivingen tussen scholen
Dat zien we momenteel gebeuren in het westelijke deel van Culemborg. Door de groei van het aantal inwoners in West vanwege de nieuwbouw is ook het aantal leerlingen sterker toegenomen dan we dachten. Daarnaast blijkt dat sommige basisscholen in West populairder zijn maar ook leerlingen aantrekken uit Oost, mede door verschillen in onderwijskwaliteit en voorkeuren van ouders/verzorgers. De groei is dusdanig groot dat hier permanente uitbreidingen in West noodzakelijk zijn op de middellange termijn, maar dat ook op korte termijn al ruimtetekorten in West ontstaan waardoor voor volgend schooljaar aanvullende onderwijsruimte moet worden gefaciliteerd.

De wisselingen van het aantal leerlingen en dus ook de locatie is een voortdurende puzzel waar ook de gemeente bij betrokken is.

In de tabel hieronder is te zien de verschuivingen inclusief daling/stijging leerlingenaantal in oost en west van de afgelopen 10 jaar. De prognoses staan in bijlage 1 benoemd.

Scholen Culemborg

	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024
Oost	1.350	1.330	1.331	1.334	1.309	1.287	1.261	1.231	1.270	1.249
West	1.187	1.118	1.088	1.075	1.135	1.140	1.133	1.157	1.173	1.191
Totaal	**2.537**	**2.448**	**2.419**	**2.409**	**2.444**	**2.427**	**2.394**	**2.388**	**2.443**	**2.440**

Oost: scholen ten oosten van de spoorlijn

Locatie	Toelichting
Brede School Oost	De fusie tussen Kaardebol en ‘t Praathuis heeft geleid tot een efficiënter ruimtegebruik. De Kaardebol is geïntegreerd in ‘t Praathuis en de vrijkomende ruimtes in Brede School Oost worden momenteel deels benut door de Koning Willem Alexanderschool.
Augustinusschool	Ondanks dat de leerlingenaantallen al voor het derde jaar onder de opheffingsnorm zitten, blijft de Augustinusschool operationeel. Met goedkeuring van het Ministerie van OCW wordt de continuïteit voorlopig gewaarborgd. Met ingang van dit nieuwe schooljaar is de GEO-klas verhuisd van de Josefschool naar de Augustinusschool.
Koningin Julianaschool/ Schoolhof West	De leerlingen van de Julianaschool uit Schoolhof West zijn naar de locatie Oranje Nassaulaan gegaan. Dit maakt Schoolhof West beschikbaar voor hergebruik.
De Ontdekking (Agora)	De ontdekking was gehuisvest op het KWC terrein. Hierin zaten zij in tijdelijke units en waren er geen mogelijkheden voor groei. Omdat Schoolhof West vrij is gekomen vanwege het vertrek van de Julianaschool, en deze locatie als wissellocatie bestemd is, gaat De Ontdekking tijdelijk Schoolhof West gebruiken.

Komst Islamitische School

Vanuit stichting Al Amana is een aanvraag gedaan voor het starten van een Islamitische basisschool in postcodegebied 4102. De aanvraag is door het ministerie van OCW goedgekeurd waardoor wij als gemeente de taak hebben om per 1 augustus 2026 huisvesting geregeld te hebben. De geplande start van de islamitische basisschool, Al Amana, in augustus 2026 heeft invloed op de onderwijsprognoses van omliggende scholen. Op dit moment wordt de grootste impact verwacht bij De Palster en Koning Willem Alexanderschool. Bekend is dat Islamitische basisscholen ook leerlingen aantrekken vanuit buiten de gemeente. We zoeken voor deze nieuwe school zo’n 700m2 binnen bestaande ruimte in oost.

Gevolgen veranderende omstandigheden voor (gefaseerde) uitvoering van het IHP

Bij de vaststelling van het IHP is afgesproken om te starten met de herontwikkeling van het KWC, gevolgd door haalbaarheidsonderzoeken voor Blink, De Palster en ‘t Praathuis, en tot slot de uitbreiding van onderwijscapaciteit in West.

Door veranderende omstandigheden moeten we deze volgorde dus deels herzien. De uitvoering van het KWC en de uitbreiding in West blijven onverminderd doorgaan. Echter, op basis van de meest recente cijfers is een haalbaarheidsonderzoek voor De Palster en ‘t Praathuis op dit moment niet verantwoord en ook niet noodzakelijk. Tegelijkertijd moeten we rekening houden met de komst van een Islamitische school, die invloed heeft op de leerlingenaantallen in de gemeente. Daarnaast zijn er vanaf schooljaar 2026-2027 naar verwachting (tijdelijke) maatregelen nodig voor de uitbreiding in West.

Gevolgen:

- ‘t Praathuis kent een sterke daling in het aantal leerlingen. Een nieuwe locatie is de komende jaren niet aan de orde, waardoor een haalbaarheidsonderzoek nu niet nodig is. ‘t Praathuis is weer volledig gehuisvest op één locatie, nadat de voormalige dependance aan de gemeente is teruggegeven
- De Palster laat in verschillende scenario’s – inclusief de impact van de Islamitische school – een mogelijke daling onder de opheffingsnorm zien. Vanwege deze onzekerheid is het haalbaarheidsonderzoek voor De Palster voorlopig gepauzeerd. Binnen drie jaar moet duidelijk zijn wat de daadwerkelijke impact is van de Islamitische school op de leerlingenaantallen van De Palster.
- Blink + Oranje Nassau School (ONS) Molenzicht blijft wél onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek, waarbij we dus zien dat de ONS Molenzicht eerder aan verbetering toe is vanwege de staat van dit semi permanente gebouw. Dit is gebaseerd op het huidige aantal leerlingen en de veel slechtere staat van het schoolgebouw. We zien daarbij ook kansen in het realiseren van een gecombineerde ontwikkeling van Blink /ONS. Bovendien wordt hierbij onderzocht of er aanknopingspunten voor de groeiopgave in West zijn voor de lange termijn. We starten daarom met de uitvoering van de groeiopgave in West zodra het haalbaarheidsonderzoek voor dat gebied is afgerond. Zo blijven we flexibel inspelen op actuele ontwikkelingen, terwijl we gericht investeren in toekomstbestendig onderwijshuisvesting.
- Door de sterke groei van leerlingenaantallen in West is er vanaf schooljaar 2026-2027 al extra ruimte nodig waarvoor we nu aan het bekijken zijn hoe we die moeten gaan opvangen. Dit proberen we zoveel mogelijk op te vangen binnen bestaande vierkante meters onderwijshuisvesting.
- We gaan op zoek naar een passende plek voor de Islamitische School.
- We gaan onverminderd door met de ontwikkeling van het KWC en zijn momenteel bezig met het opstellen van een Nota van Uitgangspunten. De Nota van Uitgangspunten wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Planning

Samen met de schoolbesturen maken we stappen in de verschillende haalbaarheidsonderzoeken. Wel zien we dat we deze onderzoeken later opleveren vanwege hernieuwde inzichten en ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden. De planning is dat de haalbaarheidsonderzoeken binnen een halfjaar aan uw raad ter besluitvorming worden aangeboden.

Financiën

Zoals hierboven benoemd zal er op korte termijn keuzes gemaakt moeten maken om goede, passende en voldoende huisvesting te kunnen realiseren. Dit vraagt ook om financiële keuzes. Bij het vaststellen van het IHP zijn alleen de kaders vastgesteld en niet de financiële dekking. Voor elk haalbaarheidsonderzoek komen wij terug bij uw raad voor ook de financiële besluitvorming. Deze nog te verwachten kosten worden op basis van de businesscases aan u voorgelegd en zijn nog niet verwerkt in de begroting.

De VVD heeft voor de zomer gevraagd om inzicht in de kapitaalslasten van de aankomende jaren zoals opgenomen in de meerjarenbegroting. Hieronder is dit weergegeven in de tabel. Er zullen nog keuzes gemaakt moeten worden over de aankomende haalbaarheidsonderzoeken wat zijn financiële effect zal gaan geven op de volgende begrotingen.

Kapitaallasten conform eerder genomen besluitpunten (nb de overige te verwachten kosten op basis van nog te maken businesscases zijn niet verwerkt in de begroting)

Bedragen x € 1.000

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Islamitische basisschool	23	23	23	23
KWC				2.220
Totaal	**23**	**23**	**23**	**2.243**

Tot slot

Met het vaststellen van het IHP in 2023 is er een stevige basis gelegd voor toekomstbestendige huisvesting. De afgelopen twee jaar hebben we samen met de schoolbesturen mooie eerste stappen gezet. Tijdens de technische sessie van 2 oktober wordt u verder bijgepraat over de ontwikkelingen zoals geschetst in deze notitie.